

I N G E B L I K T

Jeugdboekengids

Jeugdboekengids 1994/4 brengt eerst en vooral een bespreking van het recent verschenen *Van Dale Juniorwoordenboek Nederlands* (zie ook de rubriek Ingeboekt in deze Vonk) en van het *Van Dale basiswoordenboek van de Nederlandse taal*. Vervolgens is er een uitvoerige bespreking van *Wie heeft de wind gezien?* van Patricia MacLachlan, "een ijzersterk boek waarin de auteur op een subtiele manier verwoordt wat iedereen die van taal en poëzie houdt, aanvoelt, maar zelf niet altijd gezegd krijgt" en van *Geen handtekening*, de nieuwste jeugdroman van William Bell, "een met vaart geschreven psychologisch verhaal over de moeizame relatie tussen vader en zoon, over analfabetisme en homosexualiteit, maar vooral over eenzaamheid".

In de rubriek 'Van boeken en mensen' wordt even stil gestaan bij de winnaars van de Theo Thijssens-prijs, de 1993 Carnegie Medal en de Whitbread Award, en bij het overlijden van Evert Hartman. Na de gebruikelijke korte besprekingen volgt een korte bio-bibliografische typering van het werk van de Nederlandse auteur Gijs Wanders.

Jeugdboekengids 1994/5 opent met een uitvoerige bespreking van twee tienerromans: *Iris* van Caja Cazemier en *Als roze blaadjes vallen* van Brigitte Minne. "Twee boeken waarin voor circa 15-jarigen interessante herkenbare thema's aan bod komen, in het ene boek al geslaagder uitgewerkt dan in het andere".

In 'Van boeken en mensen' worden de laureaten van de Hans Christian Andersen

Award voorgesteld. Na de korte besprekingen wordt de ontwikkeling van het werk van de Amerikaanse jeugdauteur/illustrator William Steig beknopt voorgesteld en toegelicht.

Jeugdboekengids 1994/6 begint met uitvoerige besprekingen van *Mijn vader* van Toon Tellegen, "een hartverwarmend boek waarin de vader-zoonrelatie op een uitzonderlijk intense manier wordt verwoord"; van de dichtbundels *Als de koeien bloeien* en *Het paard staat dood te zijn*, respectievelijk van Riet Wille en Sine van Mol, "die poëzie bevatten die gekenmerkt wordt door een dynamische, niet klassieke vorm en waarin de originele onderwerpen op een voor 8-jarigen herkenbare wijze worden gevat"; en van een aantal mini-prentenboekjes uit de serie *Letterkast*.

Na de beknopte boekbesprekingen volgt er nog een korte bio-bibliografische voorstelling van het werk van de Duitse jeugdauteur Kirsten Boie.

Welwijs

In **Welwijs 1994/2** worden de volgende onderwerpen behandeld: zorgverbreding en kansarmoedeproblematiek, een discussie i.v.m. de situering van het PMS, het schoolopbouwwerk, de externe pedagogische begeleiding en de schoolinterne begeleiding als onderwijsondersteunende voorzieningen; thuisbegeleiding in het kader van de bijzondere jeugdbijstand; interculturele medewerkers in de PMS-centra; *Wegwijs in*

Welzijn, de voorstelling van een informatiepakket om wegwijs te raken in het welzijns-landschap; spijbelen, een projectmatige aanpak; en Eindtermen Project Algemene Vakken.

'Katern' brengt een overzicht voorzien van de nodige kanttekeningen van meisjes en vrouwen in het onderwijs. 'Wetwijs' handelt over de uiterste datum voor inschrijving in het deeltijds beroepssecundair onderwijs. Tot slot is er nog de rubriek 'Agenda en documentatie'.

Welwijs 1994/3 brengt artikels waarin de volgende onderwerpen aan bod komen: Schoolopbouwwerk binnen het nieuwe PMS-profiel; Vlaanderen vakantieland, ook voor kansarmen; huisonderwijs in het jongerencentrum Cidar, een samenwerking tussen het observatiecentrum en externe scholen; Aralmeer en Gentse scholen, een intercultureel project; Ledeberg van straat tot voetbal, een project in het kader van criminaliteitspreventie; over sportvelden en spelers, reflecties bij de samenwerking onderwijs-welzijnswerk; kan omgaan met leerlingen geleerd worden? enkele overwegingen en een voorstel voor de lerarenopleiding.

'Katern' handelt over meisjesemancipatie, feminisme en feminisme/masculiene waarden. In 'Wetwijs' schrijft J. Tallon over de leerplicht voor meerderjarigen, de controle op de leerplicht en de controle op de inschrijvingen. Ook dit nummer wordt afgesloten met 'Agenda en documentatie'.

Sprankel

Sprankel 1994/1 opent met verslagen van de Vlaamse werking, het beschermcomité, contacten met andere organisaties en de werking in de verschillende provincies. Dan volgen verslagen van de werkgroepen: de brochure 'leerproblemen bij je kind - zoek een oplossing tot je er een vindt'; de werk-

groep beleid met een voorstelling van de beleidsvisie van Sprankel en een getuigenverslag. 'Uit de wereld van de deskundigen' brengt drie artikels: Rekenen (R. Aerts); Leermoeilijkheden, wat betekent dat? (F. Dobbels) en Dyslexie - Waarover spreken we dan? Tot slot is er nog 'Boekensteun', Lezersbrieven' en de Activiteitenkalender.

Sprankel 1994/2 brengt na de verslagen van de Vlaamse werking, de dagelijkse werking, de contacten met andere organisaties rond het overleg over schoolboeken, de werking uit de provincies en de werkgroepen over de beleidsvisie enkele getuigenissen. 'Uit de wereld van de deskundigen' bevat twee artikels: BLO-Type 8, een oplossing voor het leerbedreigde kind? (L. Palmans) en Symptomen van dyslexie in het voortgezet onderwijs. 'Boekensteun' handelt over informatieve boeken en ook dit nummer wordt afgesloten met de Activiteitenkalender.

Leeslijst voor de tweede graad TSO - BSO

Ter inspiratie van leerkrachten die werken met 14-16-jarigen in het technisch en beroepsonderwijs, stelde de Pluralistische Organisatie voor Bibliotheekgebruik een leeslijst samen. Die bevat ongeveer 80 titels voorzien van een bondige samenvatting, trefwoorden en een aanduiding van de moeilijkheidsgraad. De lijst is ingedeeld in een aantal rubrieken die aansluiten bij de interesses van de jongeren. Bedoeling is dat jongeren op basis van deze informatie zelf een jeugdboek kunnen selecteren dat hen aanspreekt. De lijst kan besteld worden tegen 150 fr. + verzendingskosten; kopiëren is toegelaten.

PLOB vzw, Maria-Theresiastraat 20, 3000 Leuven, tel. 016/22.89.33.

Moer

In **Moer 1994/4** berichten Hermance Wissink, Wam de Moor & Dees Maas over een Nijmeegs enquête-onderzoek naar voorleesteksten, uitgevoerd bij leraren Nederlands uit het secundair onderwijs. De uiteindelijke bedoeling hiervan is twee bloemlezingen met voorleesboeken op de markt te brengen.

De drie volgende artikels in dit nummer draaien rond de cursus 'schriftelijke taalvaardigheid' die studenten Nederlands aan de universiteit Nijmegen volgen. Deze cursus is gebaseerd op het principe van de 'peer tutoring', wat betekent dat er geschreven wordt aan de hand van tekstbesprekingen met mede-studenten. Een docent (Piet-Hein van de Ven) en twee studenten (Helma Molenaars en Patrick Eckringa) bekijken de cursus elk vanuit hun eigen invalshoek.

Tenslotte doet Anita Voortman verslag van een studiedag over mondelinge taalvaardigheid met het accent op relevante informatie voor leraren Nederlands in de hoogste jaren van het secundair onderwijs.

Een vervolgverhaal: in **Moer 1994/2** vertelde Lodewijk de Groot wat hij in de klas doet met de computer, in **1994/5** beschrijft hij hoe zijn droom-software eruit ziet. Verder in dit nummer een verslag van Martine Jetten & Annemiek de Vries over een studiedag rond computerondersteund onderwijs in het hoger talenonderwijs, en een voorpublicatie van het boek *Net echt en toch verzonnen*, een leergang voor fictie-onderwijs in de basisvorming, van de hand van Ruud Kraaijeveld.

Spiegel

Spiegel 12 (1994)/1 opent met een pleidooi van Helma van Lierop-Debrauwer voor de behandeling van jeugdliteratuur, naast

volwassenenliteratuur, in de hoogste jaren van het secundair onderwijs. Griet Ramaut bericht over een Leuvens onderzoek naar de leesgewoonten en -motivaties van 8-14-jarigen. Ze vergelijkt het leesgedrag van 844 Vlaamse en allochtone kinderen uit een laag sociaal milieu. Peter Van Vugt (UIA) rondt dit drieluik over het leesonderwijs af met een bijdrage over het verschijnsel dyslexie. Het artikel van Sjaak Kroon & Jan Sturm is het eerste in een reeks over de mogelijke samenhang tussen moedertaalonderwijs en nationaal bewustzijn in Nederland. Hun verhaal begint in de 19e eeuw.

Vlenego

Het lentenummer 1994 (**Vlenego 7/1**) bevat de tekst van een lezing die Mark Maes gehouden heeft op de zevende HSN-conferentie (Diemen, november 1993) over de rol van de leraar Nederlands in *Geïntegreerde Werkperiodes*. Verder wordt via kranteartikels melding gemaakt van de Vlenego-aanwezigheid op het PEN-Dispuut over het Nederlands in het onderwijs (Brussel, april 1994). Daarover wordt uitvoerig verslag gedaan in het september-nummer van **PEN-Tijdingen**, het kwartaalblad van het PEN-centrum Vlaanderen (Poets Essayists Novelists - Playwrights Editors Non-fiction), dat het jaarlijkse dubbelnummer van Vlenego vervangt.

Het winter-nummer 1994 (**Vlenego 7/4**) bevat een lessenplan van Mark Maes om leerlingen voor te bereiden op selectiegesprekken, een artikel van Bert Boon over het Esperanto bekeken vanuit linguïstisch perspectief, en een brief van Mark Maes aan professor Elchardus (VUB) in verband met diens voorstel de zomervakantie in te korten.

Werkblad voor Nederlandse Didactiek

In de eerste drie nummers van de 22e jaargang besteedt het **Werkblad voor Nederlandse Didactiek** (WND) uitvoerig aandacht aan de eindtermen Nederlands. In **22/1** (december 1993) en **22/2** (februari 1994) worden die van het basisonderwijs afgedrukt in de versie die door de VLOR is goedgekeurd. Ze zijn inmiddels ook in het Staatsblad gepubliceerd, maar moeten nog door de Vlaamse Raad bekrachtigd worden. **WND 22/2** (februari 1994) en **22/3** (mei 1994) pakken uit met de eindtermen van de eerste graad secundair onderwijs in een versie die verre van definitief is, en zeker niet bedoeld om in de pers te verschijnen. Had vermeld moeten worden! Trouwens, wist u dat de eindtermen een uitgave zijn van de Dienst Volksontwikkeling (sic - moet zijn: Dienst voor Onderwijsontwikkeling)?

Naast de eindtermen bevat **WND 22/1** nog een artikel van Herman Duponcheel over leesvriendelijk schrijven waarin hij werkt met tal van lees(on)vriendelijke modellen. **WND 22/3** wordt aangevuld met een theoretisch artikel van Luc Van Poecke over verbale en non-verbale communicatieve competentie, een werkmodel van Jos Martens rond *Kara Ben Nemsí*, en leestuursteekkaarten voor de tweede en derde graad van de hand van Jos Martens en Rudy Wuyts (*De dwerg van Normandië* - Lars-Henrik Olsen; *De oorlog tegen de goden* - Rudolf Van Zantwijk; *De verwoesting van de West-Indische landen* - Bartolomé de las Casas; *Twee koffers vol* - Carl Friedman; *Bandoeng-Bandung* - F. Springer).

WND 22/4 (juni 1994), het laatste nummer van deze jaargang, bevat een artikel van Joris Gerits die neust in hedendaagse poëzie en één van Jan Van Coillie die de leerlingen in poëzie geheimen laat ontdekken. Paul Tack vertelt 'het avontuur van de

scriptie', een schriftelijk werkstuk waarmee leerlingen hun middelbare schoolopleiding afsluiten. Kris Van de Poel toont aan dat communicatie meer is dan taal alleen met voorbeelden van een communicatieve aanpak in het tweede- en het vreemde-taalonderwijs. Jos Vanachter weidt uit over de plaats van grammatica binnen een communicatieve benadering met voorbeelden uit het onderwijs Engels.

Werkmap voor Taal- en Literatuuronderwijs

In nummer 67 (najaar 1993) van de **Werkmap voor Taal- en Literatuuronderwijs** (WvT) doet Mark Van Bavel verslag van een symposium over de eindtermen van het literatuuronderwijs, gehouden aan de KULeuven als eerbetoon aan de nagedachtenis van Armand Van Assche. Lies Sercu belicht het belang van motivatie aan de hand van klasactiviteiten voorgesteld in een navormingsseminarie door Jenny Smith. Herman D'Hollander doet verslag van het symposium Computers en Onderwijs (UIA) en Erik Kempink stelt *Deetee* voor, een computerprogramma voor de Nederlandse werkwoordspelling. Ria Cauchie werkt een spreekles uit voor Nederlands aan anderstaligen (gevoerde kennis, leerlingen en volwassenen) en Veerle Janssens een taalbeschouwingsles voor de hoogste jaren ASO over de afstand tussen taal en realiteit.

In het winternummer (**WvT 68**, 1993) belicht Herman D'Hollander verschillende soorten educatieve software en reikt hij criteria aan om de didactische relevantie van een taalpakket te beoordelen. Alain Tierentijn levert een algemeen didactische bijdrage over 'mentaal beheer' of hoe goede leerlingen hun denkvermogen gebruiken. Lieselot van Son presenteert een rollenspel voor Nederlands aan anderstaligen (intermediair en gevorderden). Maggy

Dekens vertelt haar ervaringen met het maken van een videofilmje in de lessen Nederlandse expressie van een zesde jaar, en Michaël Goethals doet verslag van een nascholingsdag aan het Goethe-Institut (dus oorspronkelijk bedoeld voor leraren Duits) waar Manfred Schewe een drama-activiteit als instap gebruikt (die ook bruikbaar is voor leraren Nederlandse expressie).

de twee maand het *Tijdschrift voor Drama* met bijdragen over het theater en over drama in het onderwijs. Om de drie maanden is er een *Kwartaalschrift voor Drama*, verzorgd door de redacteurs Jacques de Vroomen, Martin Desloovere en Henry van Schaik. In het kwartaalschrift zijn de volgende thema's gepland: regie-concepten, community theatre, en vertellen. Een jaarabonnement kost 1500 fr. (storten op rekening nr. 441-4625021-15 van Theater & Educatie, Gent).

Levende Talen

Levende Talen nr. 492 (september 1994) bevat onder andere een artikel van Jan Pover over de mogelijkheden van telematica (o.a. elektronische post) voor het talenonderwijs. De auteur bespreekt niet alleen de mogelijkheden van de autosnelwegen van de communicatie, maar ook wat je daarbij nodig hebt en wat de kosten zijn. Ook een verslag van de conferentie *Lezen op school en in het gezin* die plaats vond in Tilburg op 1 juni 1994.

Het oktober-nummer **Levende Talen nr. 493** bevat een aantal interessante artikels met betrekking tot communicatief taalonderwijs. De artikels van Helge Bonset en Hans Goosen hebben wel een specifieke invalshoek, namelijk Nederlands in de basisvorming. Toch blijft het algemene discussiepunt - de rol van (deel)vaardigheids-onderwijs in de moedertaal-didactiek - interessant voor al wie, ook in België, met moedertaalonderwijs bezig is. Verder in dit nummer een reactie van Arjan Krijgsman namens de Vereniging van Leraren in *Levende Talen* op het communicatieve taalonderwijs.

ONZE TAAL in de klas

Jan Renkema e.a. werken onder de naam *Het Taallab* aan nieuw lesmateriaal Nederlands voor de bovenbouw van het voortgezet/secundair onderwijs. Om de belangstelling van leerkrachten daarvoor te peilen, bevat het decembernummer van het tijdschrift **Onze Taal** een katern met een voorbeeldles over het schrijven van een inleiding. Dit katern kan tegen een gering bedrag (namelijk 0,50 fl. per katern) bij het Genootschap Onze Taal besteld worden. In hetzelfde nummer zet Renkema zijn opvattingen over het vak Nederlands uiteen en geeft hij een toelichting op deze 'onderwijsmethode in wording'. Ook komen enkele leerlingen en leerkrachten aan het woord: hoe denken zij over de kwaliteit van het huidige lesprogramma?

Genootschap Onze Taal, Laan van Meerdervoort 14a, NL-2517 AK Den Haag, tel. 00-31-70-356.12.20, fax. 00-31-70-392.49.08.

Theater & educatie

Onder redactie van Peter van Lint, Hans van Dam en Jenny Van Hoey verschijnt om